Een jaar Papiamento als officiële taal

ORANJESTAD — Op 13 mei 2003 vond in de Staten de behandeling plaats van het wetsontwerp om het Papiamento tot officiële taal van Aruba te verklaren. De parlementariërs gingen unaniem akkoord en daarom kon eerder deze week de eerste verjaardag van het Papiamento als officiële taal worden gevierd.

De Universiteit van Aruba had deze feestelijke gelegenheid ingepast in haar programma Studium Generale. Het programma in de overvolle aula werd geopend door de minister van Onderwijs en Administratieve Zaken. Hij herinnerde zich de vergadering in de Staten nog goed en gaf aan dat het genomen besluit het Papiamento een gelijke status heeft gegeven als het Nederlands. "De overheid heeft nu de plicht al naar gelang de wens van de burger zich in het Nederlands of in het Papiamento uit te drukken."

STRIJD

Na een lied, gezongen door een kwartet meisjes onder leiding van Maybelline Arends-Croes, waaraan de zaal ook gezellig mee deed, was de beurt aan Ramon Todd Dandare. In felle bewoordingen verhaalde hij over de taalstrijd, de strijd om het Papiamento een volwaardige status te geven. Hij verweet zijn gehoor in het dagelijks leven de eigen taal niet serieus te nemen: "Hoe vaak komt het niet voor dat wij woorden uit andere talen gebruiken? Waarom wordt in een vergadering met zeven Arubanen en een Nederlander Nederlands gesproken?" Volgens Todd Dandare hechten Arubanen meer aan wat van buiten komt dan aan de eigen taal. Hijzelf is zich bewust geworden van de waarde van het Papiamento voor zijn culturele beleving, toen hij in Nederland woonde. Terug op 'zijn' Aruba is hij zich gaan verdiepen in die taal en heeft geconstateerd hoe slecht het ermee staat. "Als er liedjes worden geschreven, worden de taalregels overtreden om bij het ritme te passen, klemtonen komen verkeerd te liggen en woorden worden veranderd om in het ritme te passen." Ook de pers kreeg een veeg uit de pan. Door hun doorgaans foutief taalgebruik krijgt het Papiamento niet de behandeling die een eigen taal zou moeten hebben. Todd Dandare riep op tot voortzetting van de taalstrijd totdat op alle scholen in het Papiamento wordt gediscussieerd.

De nieuwe minister van Onderwijs en Administratieve Zaken, Walfrido 'Frido' Croes, geflankeerd door rector Lydia Emerencia (l) en IPA-directeur Ava Thode.

KWALITEIT

De volgende sprekers vertegenwoordigden elk een van de schoolniveaus op Aruba, het basisonderwijs, de middelbare scholen, de lerarenopleiding IPA en de Universiteit van Aruba. Alle dames waren het er over eens dat het van essentieel belang is voor de kwaliteit van het onderwijs om het Papiamento als instructietaal in te voeren. Hiermee wordt vorm gegeven aan de rechten van het kind, dat hierdoor de eigen cultuur kan leren kennen en waarderen. "De taal op school moet een weerspiegeling zijn van de taal van de maatschappij. Iedere leerling moet de mogelijkheid krijgen zich optimaal te ontwikkelen", aldus Regine Croes, werkzaam bij de vernieuwingsorganisatie voor het basisonderwijs, Priepeb. Inmiddels is er ministeriële goedkeuring voor invoering van het Papiamento als instructietaal voor de eerste drie klassen van de lagere school. Invoering daarvan op beperkte schaal zal in 2006 een feit zijn.

Op de middelbare scholen zal, in verband met de vervolgstudies in het buitenland, Nederlands voorlopig de voertaal blijven. Wel wordt vanaf augustus van dit jaar het Papiamento als vak ingevoerd. Voor de lerarenopleiding IPA betekent de invoering van het Papiamento een omslag van 180 graden. Voor ze voor de klas kunnen, moeten de docenten namelijk eerst hun kennis van het Papiamento op het vereiste niveau brengen.

Ook voor de vele docenten die uit Nederland afkomstig zijn, zullen cursussen worden georganiseerd. Lydia Emerencia, tenslotte, gaf aan dat het Papiamento voor de universiteit meerdere rollen vertegenwoordigt. Aan de ene kant speelt de taal een rol als instrument wanneer wetenschappelijk onderzoek plaatsvindt. Anderzijds kan de taal zelf onderwerp van onderzoek zijn. Op de universiteit wordt gewerkt aan een strategisch plan, waarin multilinguaal beleid zeker een plaats zal hebben.